

2017-projectjaarrapportage EU cofinanciering en overige projecten anders dan PPS-en
Over de projecten dient een inhoudelijke en financiële jaarrapportage te worden opgesteld. Voor de inhoudelijke rapportage dient dit format gebruikt te worden.

Algemene gegevens	
TKI-Nummer	AF-EU-17014
Titel	Diverimpacts
Topsector (A&F of T&U)	A&F
Projectleider (onderzoek)	Antoine Messean (INRA, algemeen projectleider), Wijnand Sukkel, projectleider WR deel
Werkelijke startdatum	1 mei 2017
Werkelijke einddatum	1 mei 2022
Korte omschrijving inhoud	In de landbouw is een continue schaalvergroting gaande. Niet alleen het aaneengesloten oppervlak van één enkel gewas neemt toe, maar ook de genetische diversiteit in gewassen wordt door veredeling steeds kleiner. Dit is zorgelijk, want diversiteit is een belangrijke bouwsteen van weerbaarheid. DiverIMPACTS benadert gewasdiversiteit vanuit twee invalshoeken: diversiteit in tijd en diversiteit in ruimte in allerlei mogelijke varianten zoals diversiteit van het bouwplan, vruchtwisseling, introductie van nieuwe gewassen, onderzaai, groenbemesters, mengteelten en perceeldimensionering. In het project gaat het zowel om de primaire productie als om de belemmeringen en 'lock ins' in de 'upstream' (mechanisatie, genetica etc) en de 'downstream' ketens. De Nederlandse inbreng richt zich voor een belangrijk deel op de uitvoering van een drietal 'case studies', de begeleiding van multi-actor processen en op het uitvoeren van een aantal experimenten rond gewasdiversiteit in de ruwvoederproductie en in de akkerbouw/vollegroondsgroententeelt.

Uitvoerende partijen	
Betrokken kennisinstellingen	Nederlandse kennispartijen: Wageningen University FarmingSystemsEcology; Wageningen Research (Open Teelten).
Overige partijen	Nederlandse overige partijen: Bionext, Bv ERF, verschillende Nederlandse bedrijfslevenpartijen participeren in 'case studies' Het EU project Diverimpacts werkt zeer nauw samen met de private partijen in de PPS-en Ruwvoeder en bodemmanagement en Beter Bodembeheer.

Planning en voortgang	
Loopt het project volgens planning? Indien er wijzigingen zijn t.o.v. de plannen, geef hierop een toelichting. Indien er knelpunten zijn, geef hiervan een korte beschrijving	Project verloopt volgens planning

Highlights: geef een korte beschrijving van de belangrijkste resultaten (deze beschrijving wordt als publieke samenvatting op de websites van de TKI's/topsectoren geplaatst)	
Het Diverimpacts project is in mei 2017 gestart. De belangrijkste producten tot nu toe zijn de	

kick-of meeting in Frankrijk waarin alle Europese partners samen zijn gekomen om het project op te starten, de website en een data management plan. De belangrijkste resultaten en activiteit in 2017 waren:

- Organiseren van een 'case study' groep rond gewasdiversiteit in de maisteelt (met nauwe verbinding met de PPS ruwvoeder en bodemmanagement) (WP2). De case studie groep heeft gezamenlijk doelen bepaald waarin zij de komende jaren aan gaan werken, mbt gewasdiversiteit in de snijmais monoculturen en hoe dit in de praktijk vorm kan krijgen. Voorsnog blijkt de interesse te liggen bij het mengen van mais en sorghum (rij om rij menging). Daarnaast zijn er de komende jaren ook mogelijkheden om gewasdiversiteit in mais en de effecten hiervan te monitoren in een proef van Nordic Maize Breeding. NMB gaat experimenteren in het mengen van mais en bonen.
- Organiseren, uitvoeren en begeleiden van workshops/cursussen voor stakeholder management met de casestudy leaders en monitors, dit voor 25 Europese case studies (WP2).
- Ontwerp experimenten rond gewasdiversiteit in de maisteelt (WP3). De komende jaren zullen experimenten worden uitgevoerd met mais-sorghum mengteelten en kunnen effecten van mais-boon mengteelten worden gemonitord in een proef van Nordic Maize Breeding. In 2017 hebben deze ideeën vorm gekregen.
- Ontwerp experimenten rond gewasdiversiteit in de akkerbouw/groententeelt (WP3). In herfst/winter 2017/18 zijn een zestal ontwerpessies georganiseerd door Wageningen Research waarin onderzoekers van zowel Wageningen Research als betrokken WU vakgroepen (farming systems ecology, entomologie, bodemkwaliteit, crop systems analysis) en het NIOO gezamenlijk zijn gekomen tot een ontwerp van een lange termijn experiment gewasdiversiteit in de akkerbouw. Uit de zes sessies is een statistisch onderbouwd proefontwerp gekomen welke geschikt en interessant is voor een grote diversiteit aan onderzoekers en onderzoeksvragen: o.a. algemene biodiversiteit, ziekte- en plaagmitigatie, gewasgezondheid en resource capture en use efficiency.
- Uitvoering experimenten met mengteelten van erwten en tarwe (WP3). In 2017 heeft WUR Open Teelten een mengteelt proef met erwt en tarwe uitgevoerd in Lelystad. Dit was het eerste jaar in een meerjarig proef waar er gekeken wordt naar de effecten van verschillende strookbreedtes van erwt en tarwe op de groei van de plant, de opbrengsten, ziekte- en plagen en nutriënt opname van beide gewassen. Resultaten tonen de voordelen van de mengteelt erwt en tarwe aan. Met deze teelt kan een hogere totale opbrengst gehaald worden op dezelfde oppervlakte als in een monocultuur. De resultaten suggereren ook een remmend effect van de mengteelt tegen snelle toenames in de aantallen bladluizen.

Aantal opgeleverde producten (geef in een bijlage de titels en/of omschrijving van de producten of een link naar de producten op openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/workshops/invited lectures	Aangevraagde octrooien /first filings	Spin-offs (*)
0	0	4	2	0	0

(*) Hiermee wordt bedoeld: contractonderzoek dat voortkomt uit dit project, aanvullende subsidies die zijn verkregen en spin-off bedrijvigheid.

Verwacht u het komende jaar een octrooiaanvraag?	nee
--	-----

Bijlage: Titels van de producten of een link naar de producten op een openbare website

Kennisonline

<https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksprojecten-LNV/Expertisegebieden/kennisonline/DiverIMPACTS-gewasdiversiteit-als-basis-voor-duurzame-Europese-productieketens-1.htm>

Vakbladartikel

Erf: landbouwbedrijf met ruimte voor experimenten. Ekoland.

http://www.erfbv.nl/nl/download/17/rnd_964434

Vakbladartikel

Strokenteelt klaar voor de praktijk' D. van Apeldoorn, W. Rossing, G. Oomen. Mei 2017, Ekoland.
<http://edepot.wur.nl/420314>

Vakbladartikel

'Minder ziekten en hogere opbrengsten' J. Beekman. 13 september 2017, Boerderij achtergrond Akkerbouw.
<http://www.boerderij.nl/Akkerbouw/Achtergrond/2017/9/Minder-ziekten-en-hogere-opbrengsten-182729E/>

Presentatie

'Strokenteelt: Strookt het wel met de praktijk?' D. van Apeldoorn, W. Sukkel, W. Rossing. 19 januari 2017, Bio Beurs, Zwolle.
<http://edepot.wur.nl/405825>

Artikel

'Gewassen mengen werkt beter' M. de Boo. 14 juni 2017, Wageningen WORLD.
https://issuu.com/wageningenur/docs/ww2017_02_nl/39

Film

'Strokenteelt van ERF' 3 augustus 2017, RTL 4 Foodmakers.
<https://www.erfbv.nl/nl/actueel/22/strokenteelt-van-erf-in-foodmakers>